

Åtgärdsplan för förbättrad badvattenkvalitet vid Johannesdalsbadet

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har 8 november 2024 förelagt Stockholm stad, genom Skärholmens Stadsdelsnämnd att

- Utreda tänkbara orsaker till de höga bakteriehalterna vid Johannesdalsbadet (Vårberg).
- Ta fram en åtgärdsplan innehållande förslag på åtgärder för att minimera höga bakteriehalter.
- Inkomma med en skriftlig rapport av utredningen och åtgärdsplanen senast den 1 maj 2025.
- Implementera åtgärderna från åtgärdsplanen inför och under badsäsongen 2025.
- Inkomma med en skriftlig rapport med utvärdering av åtgärder till miljöförvaltningen så snart säsongen är avslutad, dock senast den 1 november 2025.

Utredning

Skärholmen stadsdelsförvaltning har under våren 2025 genomfört en utredning av tänkbara orsaker till förorening i enlighet med föreläggandet. Utredningen har identifierat och tittat närmare på ett antal potentiella föroreningskällor som bedöms kunna påverka badplatsens vattenkvalitet under de senaste fyra åren:

Gäss

Förvaltningen bedömer möjligheten att gäss bidrar till problematiken med badvattenkvaliteten som liten. Förvaltningens bild är att gäss inte besöker stranden regelbundet, vilket också överensstämmer med strandens förutsättningar som bedöms ogästvänliga för gäss med mycket träd och mindre ytor med kortklippt gräs.

Daglig städning

Förvaltningen bedömer risken att föroreningar från badplatsens besökare bidrar till den försämrade badvattenkvaliteten som liten. Johannesdalsbadet har de senaste åren städats varje morgon under badsäsong, vilket bedömts som tillräckligt i förhållande till besöksstrycket.

Risk för förorening från närliggande bräddutlopp dagvatten

I direkt anslutning uppströms badplatsen finns ett dagvattenutlopp, som avvattnar ett större område i centrala Vårberg förvaltad av SVOA. Förvaltningen har haft dialog med SVOA under utredningsförfarandet. Avrinningsområdet är duplicerat i sin helhet, vilket innebär att det inte finns bräddpunkter för spill mellan avlopp- och dagvattensystemen, därmed är risken för föroreningar vid skyfall liten.

SVOA har kännedom om två potentiella felkopplingar i närområdet under de senaste fyra åren, båda i augusti 2024. Dels Vårholmsbackarna 7 och 9, vilket upptäcktes 20240829, samt ett utsläpp från Vårby centrum som upptäcktes 20240802. Utsläpp av spillvatten är inte konstaterat i något av fallen, men båda utsläppen är under utredning av SVOA.

Inget av dessa utsläpp visar tydlig korrelation med provresultaten från badvattenprovtagningen vid Johannesdalsbadet, då de prov som visade avvikande resultat under sommaren 2024 togs under början av juni.

Långgrund botten

Johannesdalsbadet har en förhållandevis långgrund botten, vilket kan vara en orsak att bakterietillväxten blir hög och därmed försämrade badvattenkvalitet.

Lufttemperatur och nederbörd

Varmt väder och höga nederbördsmängder leder ofta till ökad bakterietillväxt och försämrade badvattenkvalitet. Under 2024 togs samtliga tre avvikande prover under juni, då vädret var över medeltemperatur, vilket kan vara en förklarande orsak till de avvikande proven. Det är möjligt att badplatsens förhållandevis långgrund botten i kombination med varmt väder ökar risken för försämrade badvattenkvalitet.

Föroreningskällor som inte bedöms ha påverkan på Johannesdalsbadet

Förvaltningen har även identifierat ett antal föroreningskällor som inte bedöms kunna påverka badvattenkvaliteten på Johannesdalsbadet:

Fritidsbåtshamnar

Söder om Johannesdalsbadet, längs Vårbyfjärdens stränder, finns ett antal fritidsbåtshamnar och båtklubbar som samtliga ligger uppströms badplatsen. Slagsta marina (1500 meter från badet), Huddinge båtklubb i Hagaviken (1600 meter) samt Jungfrusunds marina som ligger ca 800 meter väster om badplatsen. Förvaltningen bedömer att avståndet till hamnarna är för stort för att

bidra till problematiken med badvattenkvaliteten på Johannesdalsbadet.

Vattenreningsverk

Det närmsta vattenreningsverket är Ekebyhov reningsverk på Ekerö, som ligger 2 kilometer nordväst om Johannesdalsbadet.

Reningsverket ligger nedströms badplatsen och bedöms därför inte kunna utgöra risk för förorening av badvattnet vid Johannesdalsbadet.

Sammanfattning utredning:

Utredningen visar ingen tydlig föroreningskälla som kan förklara de senaste årens avvikande badvattenprover. Förvaltningen har genomfört två liknande utredningar gällande Sättrastrandsbadets norra del 2021 och 2024, som bägge visade tydligare indikationer att bakterieförekomsten kunde kopplas till gäss på badplatsen. På Johannesdalsbadet finns inte samma tydliga indikationer, varken mot gäss eller annan föroreningskälla. Det är möjligt att badplatsens förhållandevis långgrunda botten i kombination med varmt väder ökar risken för försämrad badvattenkvalitet.

Åtgärdsplan

Åtgärdsplanen utgår från ovanstående utredning, samt de erfarenheter förvaltningen bildat i det fleråriga arbetet med att förbättra förutsättningarna för god badvattenkvalitet vid Sättrastrandsbadet. Vid Sättrastrandsbadet har förvaltningen genomfört ett antal åtgärder för att förbättra förutsättningarna för badvattenkvaliteten, som bedöms ändamålsenliga även på Johannesdalsbadet.

Planerade åtgärder 2025

- Djuprengöring av hela sandytan innan badsäsong, på den del av stranden där det är möjligt med anledning av strandens lutning.
- Daglig skräpplockning och städning fortsätter som tidigare samt kompletteras med daglig upplockning av fågelbajs under badsäsong.
- Daglig kontroll korrekt uppsatta skyltar i nära anslutning till badplatsen under badsäsong.